

NOTY O AUTORACH

RAFAŁ MARIA ANTOSZCZUK OFMConv – zakonnik i kapłan Prowincji św. Antoniego z Padwy i bł. Jakuba Strzemię Braci Mniejszych Konwentualnych, doktorant Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Ukończył seminarium zakonne w Łodzi-Łagiewnikach. Odpowiedzialny za propagowanie kultu bł. Jakuba Strzemię. Opublikował wiele opracowań na temat postaci współpatrona Prowincji, Matki Bożej Kalwaryjskiej oraz zabytków przechowywanych w zbiorach franciszkańskich. Organizator wystaw poświęconych bł. Jakubowi Strzemię, jak również franciszkańskim zabytkom. Obszary jego zainteresowań to postać bł. Jakuba Strzemię szczególnie jego ikonografia; historia sztuki sakralnej, głównie franciszkańskiej oraz jej symboliki i interpretacji teologicznej. Od kilku lat kapelan Zgromadzenia Sióstr Najświętszego Serca Jezusowego.

BOGUSŁAW ANDRZEJ BACZYŃSKI – mgr inż., absolwent Wydziału Elektrotechniki AGH. Autor książki *Mogiła rabacyjna na Cmentarzu Starym w Tarnowie. Grób uczestników nieszczęsnych wydarzeń z lutego 1846 roku*, Tarnów 2017. Współautor artykułów: *The Testament Donation of Knyaz Fedor Sanguszko for the Monastery of St. Paul of Xeropotamou on the Holy Mount Athos* (9th November 1547), „*Studia Ceranea*” vol. 3, 2013, przedruk: *Η εκ διαθήκης δωρεά του κνιάζ Φεντόρ Σανγκούσκο για την Ιερά Μονή του Αγίου Παύλου στο Άγιον Όρος* (9 Νοεμβρίου 1547), „*Αθωνικά Τετράδια*” („*Athonite Papers*”), Τεύχος 2015, z. 2, także: *Panny Szkotki w tarnowskim klasztorze „Przewielebnych Panien Zakonnych Pokutujących Trzeciego Zakonu S. O. Franciszka*, „*Dzieje Diecezji Tarnowskiej*” 2018, t. 6. Autor licznych artykułów z zakresu rabacji galicyjskiej.

ANNA BARAŃSKA – dr hab, prof. KUL, zatrudniona w Instytucie Historii KUL. Specjalizuje się w badaniach nad historią XIX wieku (Królestwo Polskie 1815-1830; powstanie listopadowe; Rosja za Aleksandra I; kobiety polskie w okresie zaborów; historia Kościoła katolickiego na ziemiach polskich pod zaborami; dyplomacja Stolicy Apostolskiej; stosunki między Kościołem a państwem w Europie w XIX w.). Autorka monografii *Kobiety w powstaniu listopadowym 1830-1831*, Lublin 1998, *Między Warszawą, Petersburgiem i Rzymem. Kościół a państwo w dobie Królestwa Polskiego (1815-1830)*, Lublin 2008.

MICHAŁ BIAŁKOWSKI – dr, historyk, politolog, regionalista; adiunkt w Katedrze Historii Dyplomacji na Wydziale Politologii i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Prezes Klubu Inteligencji Katolickiej w Toruniu; Sekretarz Porozumienia Klubów Inteligencji Katolickiej w Polsce; współpracownik Tygodnika Katolickiego „Niedziela”, edycja toruńska „Głos z Torunia”. Członek redakcji półrocznika naukowego „Fides, Ratio et Patria. Studia Toruńskie”, wydawanego przez Wyższą Szkołę Kultury Społecznej i Medialnej w Toruniu. Inicjator i redaktor naukowy publikacji wielotomowej *Studia soborowe. Historia i nauczanie Vaticanum II*, t. 1, Toruń-Gdańsk 2013; *Studia soborowe. Historia i recepcja Vaticanum II*, t. 2, cz. 1-2, Toruń 2014-2015. Ostatnio opublikował monografię: *Wokół Soboru Watykańskiego II. Studia i szkice*, Toruń 2016; *Opozycja demokratyczna w Toruniu i w województwie toruńskim w latach 1976-1980*, Toruń 2017 (współautor) oraz pracę zbiorową *Radość i nadzieja, smutek i trwoga... Sobór Watykański II z perspektywy półwiecza*, Toruń 2016 (red.). Główne zainteresowania badawcze: Kościół katolicki w XX w., historia i recepcja Soboru Watykańskiego II, nauczanie społeczne Kościoła katolickiego, rola katolików świeckich w przeobrażeniach polityczno-społecznych w Europie i Polsce w XX-XXI w., opozycja w PRL i państwach bloku wschodniego, relacje między polityką i religią (w szczególności stosunki państwo-Kościół katolicki w Polsce po 1989 r.), dzieje Pomorza i Kujaw.

JUSTYNA EWA BIAŁOWĄS – mgr, uczestniczka studiów doktoranckich na Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Autorka piciu publikacji naukowych, uczestniczka kilkunastu konferencji naukowych. Głównie zainteresowania naukowe skupiają się wokół osoby biskupa włocławskiego Macieja z Gołańczy, a także wokół życia codziennego w średniowieczu.

BARBARA GÓRA – uczestniczka studiów doktoranckich Literaturoznawstwo na Wydziale Nauk Humanistycznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w Lublinie. W Katedrze Tekstologii i Edytorstwa przygotowuje pod kierunkiem dr. hab. Wojciecha Kruszewskiego, prof. KUL rozprawę doktorską poświęconą działalności krajoznawczej Władysława Syrokomli (Ludwika Kondratowicza). W swojej dotychczasowej działalności naukowej podejmowała również tematykę mniejszości wschodniosłowiańskich w Polsce okresu międzywojennego.

WOJCIECH JERZY GÓRCZYK – mgr, historyk, adiunkt w Muzeum Romantyzmu w Opinogórze. Absolwent Instytutu Historii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego i studiów podyplomowych na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie oraz na Wydziale Stosowanych Nauk Społecznych Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie.

GABRIELA GRUSZCZAK – studentka na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, spec. antropologia historyczna i historia sztuki, spec. ochrona dóbr kultury w ramach Międzywydziałowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych. Licencjat uzyskała na kierunku ochrona dóbr kultury.

EWELINA KAZIENKO-BRZozowska – historyk, obecnie doktorantka Instytutu Historii Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Swoje zainteresowania badawcze skupia przede wszystkim wokół historii regionalnej, historii średniowiecznej Polski ze szczególnym uwzględnieniem dziejów Kościoła.

MARCELI KOSMAN – prof. zw. dr hab., historyk, kierownik Zakładu Kultury Politycznej na Uniwersytecie Adama Mickiewicza, w l. 1976-1982 dyrektor Biblioteki Kórnickiej PAN. Autor ponad 1500 publikacji, w tym rozpraw z dziejów Kościoła na Litwie oraz syntezy Polska w drugim tysiącleciu (t. 1-2).

WOJCIECH MLECZKO CR – zmartwychwstańiec, pracownik naukowo-dydaktyczny Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie; przewodniczący Sekcji Duchowości Polskiego Towarzystwa Teologicznego; członek Międzynarodowej Komisji Studiów Zmartwychwstańczych; redaktor naczelny „Zeszytów Historyczno-Teologicznych. Rocznika Zmartwychwstańców”; opublikował szereg źródeł i opracowań dotyczących historii, duchowości i pedagogii Zgromadzenia Zmartwychwstańców, m.in. *Nauka i świętość. Formacja kapłańska w myśli i działalności zmartwychwstańców*, Kraków 2014.

MARIA NOWROTEK – mgr, absolwentka filologii polskiej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, nauczycielka. Autorka książki *Tak było, Jastrzębie Zdrój 2010* oraz współautorka monografii *Zabytki Międzyrzecza i Ligoty, Międzyrzecze 2014*. Współautorka artykułu *Panny Szkotki w tarnowskim klasztorze „Przewielebnych Panien Zakonnych Pokutujących Trzeciego Zakonu S. O. Franciszka”*, „Dzieje Diecezji Tarnowskiej” 2018, t. 6. Autorka licznych artykułów z pogranicza literatury i historii.

EDYTA PLUTA-SALADRA – asystent w Instytucie Historii i Archiwistyki Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie. W przygotowaniu rozprawa doktorska pt. *Konwenty żeńskie w średniowiecznym województwie krakowskim. Studium prozopograficzne (2 połowa XII – 2 połowa XVI w.)*. Zainteresowania badawcze oscylują wokół prozopografii klasztorów żeńskich, życia codziennego w klasztorze, postrzegania ciała oraz roli kobiety w średniowiecznym społeczeństwie.

KAROLINA SUPERNAK – doktor nauk humanistycznych, dysertację doktorską pt. *Otoczenie Bolesława Wstydliwego, księcia krakowskiego i sandomierskiego (1226-1279)* obroniła na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach w 2017 r., autorka książki *Irzędze i okolice w średniowieczu. Panowie z Irzędz*, nauczyciel. Zainteresowania naukowe koncentruje wokół tematyki z zakresu dworów władców Polski i dziejów rycerstwa średniowiecznego, ze szczególnym uwzględnieniem okresu panowania Bolesława Wstydliwego.

WALDEMAR ŻUREK SDB – dr hab., prof. KUL, od października 1995 roku pracownik naukowy Ośrodka Archiwów Bibliotek i Muzeów Kościelnych w KUL, od października 2011 roku jego dyrektor.

DOROTA ŻYWCZAK – doktorantka historii na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie. W 2017 r. obroniła pracę magisterską poświęconą działalności arcybiskupa gnieźnieńskiego Henryka Kietlicza (1199-1219) na rzecz upowszechnienia reformy gregoriańskiej w Polsce. Jej zainteresowania naukowe dotyczą przede wszystkim episkopatu polskiego w XIII i XIV w. oraz relacji państwo – Kościół w tamtym okresie. Obecnie przygotowuje rozprawę doktorską poświęconą postaci biskupa krakowskiego Jana Grotowica (1326-1347).

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY

- KAROLINA SUPERNAK, *Pod auspicjami papieży – relacje między księciem krakowsko – sandomierskim Bolesławem V Wstydliwym a zakonem bożogrobców w Miechowie*5
- JUSTYNA EWA BIAŁOWĄS, *Pochodzenie i najbliższa rodzina biskupa włocławskiego Macieja Pałuki (ok. 1285-1368)*.....33
- DOROTA ŻYWCZAK, *Jak pisać o biskupach? Kilka uwag na temat monografii biograficznych polskich biskupów średniowiecznych* 53
- WOJCIECH JERZY GÓRCZYK, *Diecezja kamieniecka w drugiej połowie XVIII w. Czasy pontyfikatu biskupa Adama Stanisława Krasińskiego*.....75
- RAFAŁ MARIA ANTOSZCZUK OFMConv, *Ikonografia krakowskiej monstrancji fundacji Anny Ostrowskiej, jako środek przekazu duchowości Zgromadzenia Służebnic Najświętszego Serca Jezusowego*115
- GABRIELA GRUSZCZAK, *Arcybractwo różańca świętego przy kościele pod wezwaniem św. Marii Magdaleny w Wawrzeńczycach*.....127
- BARBARA GÓRA, *„Album Wileńskie” Jana Kazimierza Wilczyńskiego i obrazki religijne z hymnami polskich poetów*.....153
- WOJCIECH MLECZKO CR, *J. I. Kraszewski i zmartwychwstańcy: przyczynek do opisu relacji*189

WALDEMAR WITOLD ŻUREK, <i>Kościół parafialny we Włodzimierzu Wołyńskim 1851-1856</i>	203
BOGUSŁAW ANDRZEJ BACZYŃSKI, MARIA NOWROTEK, <i>Suplement do Leksykonu. Bernardynki Tarnowskie</i>	229
MICHAŁ BIAŁKOWSKI, <i>Odnowa posoborowa w Kościele katolickim w Polsce w latach 1978-1989. Zarys wybranych problemów</i>	263

RECENZJE

EDYTA PLUTA-SALADRA Rec.: <i>Women in the Medieval Monastic World</i> , ed. J. Burton, K. Stöber	325
MARCELI KOSMAN, Rec.: (t. I) <i>Chryścianizacja Europy. Kościół na przełomie I i II tysiąclecia</i> , red. J. Dobosz, J. Strzelczyk; (t. II) <i>Chryścianizacja „Młodszej Europy”</i> , red. J. Dobosz, J. Strzelczyk, M. Matla; (t. III) <i>Chrzest Mieszka I i chrystianizacja Państwa Piastów</i> , red. J. Dobosz, M. Matla, J. Strzelczyk	333
EWELINA KAZIENKO-BRZOZOWSKA, Rec.: A. Brzozowska, <i>Biskup płocki Erazm Ciołek (1474-1522)</i>	339
ANNA BARAŃSKA Rec.: <i>Książdz Krzysztof Szweremicki i 10 tysięcy wiorst po Syberii w 1859 i 1860 roku</i> , red. E. Niebielski	343
NOTY O AUTORACH	349

CONTENTS

ARTICLES

- KAROLINA SUPERNAK, *Under Papal Auspices – the Relations between Bolesław V the Chaste, Duke of Cracow and Sandomierz and the Canons of the Holy Sepulchre in Miechów*5
- JUSTYNA EWA BIAŁOWĄS, *The Descent and the Closest Family of Bishop of Włocławek Maciej Pałuka (about 1285-1368)*.....33
- DOROTA ŻYWCAK, *How to Write about Bishops? A Few Remarks on the Biographical Monographs of Polish Medieval Bishops*53
- WOJCIECH JERZY GÓRCZYK, *The Diocese of Kamieniec in the Second Half of the 18th c. Times of the Pontificate of Bishop Adam Stanisław Krasieński*.....75
- RAFAŁ MARIA ANTOSZCZUK OFMConv, *Iconography of the Monstrance from Cracow Foundation of Anna Ostrowska, as a Means of Conveying Spirituality of Handmaids of the Sacred Heart* 115
- GABRIELA GRUSZCZAK, *Archconfraternity of the Holy Rosary at the Church of St. Mary Magdalene in Wawrzeńczyce* 127
- BARBARA GÓRA, *The Vilnius Album (Album Wileńskie) of Jan Kazimierz Wilczyński and Religious Pictures with the Hymns of Polish Poets*..... 153
- WOJCIECH MLECZKO CR, *J.I. Kraszewski and Resurrectionists: a Contribution to the Description of Relations*..... 189

WALDEMAR WITOLD ŻUREK, <i>The parish church in Włodzimierz Wołyński 1851-1856</i>	203
BOGUSŁAW ANDRZEJ BACZYŃSKI, Maria Nowrotek, <i>A Supplement to the Lexicon. Bernardine Sisters from Tarnów</i> ...	229
MICHAŁ BIAŁKOWSKI, <i>Post-Council Renewal in the Catholic Church in Poland in the Years 1978-1989. An Outline of Chosen Problems</i>	263

REVIEWS

EDYTA PLUTA-SALADRA, Rev.: <i>Women in the Medieval Monastic World</i> , ed. J. Burton, K. Stöber	325
MARCELI KOSMAN, Rev.: (v.I) <i>The Christianisation of Europe. The Church at the Turn of the Second Millennium</i> , ed.: J. Dobosz, J. Strzelczyk; (v.II) <i>The Christianisation of „The Younger Europe”</i> , ed. J. Dobosz, J. Strzelczyk, M. Matla; (v.III) <i>The Baptism of Mieszko I and the Christianisation of the Piast State</i> , ed. J. Dobosz, M. Matla, J. Strzelczyk	333
EWELINA KAZIENKO-BRZOZOWSKA, Rev.: A. Brzozowska, <i>Erazm Ciolek, the Bishop of Płock (1474-1522)</i>	339
ANNA BARAŃSKA, Rev.: <i>Father Krzysztof Szweremicki – 10,000 miles across Siberia in 1859 and 1860</i> , ed. E. Niebielski.....	343
NOTES ABOUT AUTHORS	349

PROCEDURA RECENZOWANIA ARTYKUŁÓW NAUKOWYCH

1. Procedura recenzowania artykułów jest zgodna z zaleceniami opisanymi w broszurze Ministerstwa Nauki Szkolnictwa Wyższego „Dobre praktyki w procedurach recenzyjnych w nauce”, Warszawa 2011.
2. Autorzy przysyłając pracę do publikacji w czasopiśmie wyrażają zgodę na proces recenzji.
3. Nadesłane publikacje są poddane ocenie w pierwszej kolejności przez Redakcję.
4. Następnie publikacje są recenzowane przez dwóch rzetelnych recenzentów, którzy nie są członkami Redakcji pisma i posiadają co najmniej stopień doktora.
5. Nadesłane prace nie będą wysyłane do recenzentów z tej samej placówki, z której pochodzą Autorzy oraz do osób mogących pozostać z Autorem w konflikcie interesów.
6. Prace recenzowane są poufnie i anonimowo.
7. Pracy nadawany jest numer redakcyjny, identyfikujący ją na dalszych etapach procesu wydawniczego.
8. Recenzentom nie wolno wykorzystywać wiedzy na temat pracy przed jej publikacją.
9. Recenzent przekazuje sporządzoną recenzję w postaci elektronicznej na adres mailowy Redakcji podany na formularzu recenzji oraz w formie papierowej z odręcznym podpisem, która przechowywana jest w Redakcji przez okres 5 lat.
10. Ostateczną kwalifikację do druku podejmuje Redaktor Naczelny na podstawie analizy uwag zawartych w recenzji i ostatecznej wersji artykułu dostarczonej przez Autora.
11. Raz w roku Redakcja zamieszcza na stronie internetowej uaktualnioną pełną listę Recenzentów, z którymi współpracuje.

ZASADY REDAKCYJNE ODNOŚNIE PRZYPISÓW I BIBLIOGRAFII

1. Stosujemy tzw. przypisy dolne. Numer przypisu (cyfry arabskie) w tekście umieszczamy przed znakiem interpunkcyjnym kończącym zdanie lub jego część.
2. W opisach bibliograficznych stosujemy prostą wersję zapisu przecinkowego (uwaga: przecinek po tytule winien być zapisany czcionką prostą, nie kursywą).
3. Opis bibliograficzny publikacji zwartej (książki) powinien zawierać: inicjał imienia (lub inicjały), nazwisko(-a) autora(-ów), tytuł dzieła, podtytuł (oddzielone kropką), tłum. inicjał imienia i nazwisko tłumacza, miejsce i rok wydania, stronę (ze skrótem **s.**). Uwaga: nie podajemy nazw wydawnictw.
4. W opisach prac zbiorowych tytuł (*kursywą*) poprzedza redaktora(-ów), którego nazwisko podajemy w mianowniku po skrócie red.
5. Tytuły czasopism podajemy czcionką prostą w cudzysłowie. Poszczególne elementy opisu bibliograficznego zapisujemy w sposób następujący: **numer rocznika, rok wydania, tom, numer lub/i zeszyt**, z zastosowaniem skrótów **R., t., z. i nr.**
6. Tytuły czasopism podajemy w pełnym brzmieniu. Jeśli odwołujemy się do tego samego czasopisma po raz drugi, to za pierwszym razem po pełnym tytule podajemy [**dalej: skrót czasopisma**]. Skróty czasopism zapisujemy bez cudzysłowu.
7. Przy odsyłaniu do stron internetowych należy podać: **autora, tytuł utworu, „adres” internetowy oraz w nawiasie datę korzystania ze strony**.
8. W przypadku, gdy tekstu danego autora nie cytujemy, lecz jedynie streszczamy, parafrazujemy lub do niego odsyłamy w celu znalezienia szerszej informacji, przypis poprzedzamy odpowiednio skrótem: **Por.** albo **Zob.**
9. W przypisie, w którym dane bibliograficzne są takie same jak w przypisie bezpośrednim go poprzedzającym, stosujemy zapis: **Tamże, s. xx.** Dzieło wcześniej cytowane zapisujemy: **inicjał imienia i nazwisko autora, tytuł dzieła lub jego skrócony zapis** (za każdym razem jednakowo), **s. xx.**
10. Jeżeli w jednym przypisie występują bezpośrednio po sobie więcej niż jedno dzieło tego samego autora, to przy cytowaniu drugiego dzieła (i następnych – jeśli występują bezpośrednio po sobie) zamiast inicjału imienia i nazwiska autora piszemy: **tenże (taż), tytuł lub jego skrót, dz. cyt., s. xx.**

WSKAZÓWKI DLA AUTORÓW

1. Artykuły do czasopisma „Nasza Przeszłość” przyjmowane są do poszczególnych tomów w dwóch terminach do **31 marca** (na II półrocze roku bieżącego) oraz do **30 września** (na I półrocze roku następnego).
2. Tekst powinien być przygotowany w dostępnych edytorach tekstu Microsoft Word (plik zapisany w formacie doc, z możliwością odczytu w starszych wersjach programu) lub LibreOffice.
3. Prosimy o dołączanie do artykułów bibliografii załącznikowej, streszczenia, słów kluczowych oraz notki bibliograficznej.

Informujemy, że na stronie internetowej Instytutu Wydawniczego „Nasza Przeszłość” <http://www.naszaprzeszlosc.pl/sklep/> można zamówić kilkadziesiąt archiwalnych tomów NP.

W celu zaznajomienia się z ich zawartością polecamy pełną bibliografię na stronach internetowych wydawnictwa. Spisy treści zebrane są w dwóch plikach, które można przeglądać dzięki darmowemu programowi Adobe Reader. Nasza strona: **www.naszaprzeszlosc.pl**

Zadanie *Digitalizacja roczników czasopisma „Nasza Przyszłość” i udostępnienie ich w internecie* zostało dofinansowane w ramach umowy 968/P-DUN/2016 ze środków Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego przeznaczonych na działalność upowszechniającą naukę.

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

W archiwum „Naszej Przyszłości” realizowany jest obecnie projekt pt. *Przygotowanie inwentarza archiwalnego Instytutu Wydawniczego księży Misjonarzy „Nasza Przyszłość”. Część I – prace wstępne, segregacja i systematyzacja akt oraz formowanie i opisanie jednostek archiwalnych*. Został on dofinansowany przez Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych w ramach zadania publicznego pt. *Wspieranie działań archiwalnych* 2018.

NACZELNA DYREKCJA
ARCHIWÓW PAŃSTWOWYCH

Zadanie pt. *Wydawanie czasopisma „Nasza Przyszłość”* (umowa nr 06661/18/FPK/IK) zostało dofinansowane w ramach programu Czasopisma ze środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

Nakład 130 tomu: 320 egz.

Druk i oprawa:

Wydawnictwo Instytutu Teologicznego

Księży Misjonarzy

ul. Stradomska 4, 31-058 Kraków

Wydawnictwo@witkm.pl www.witkm.pl